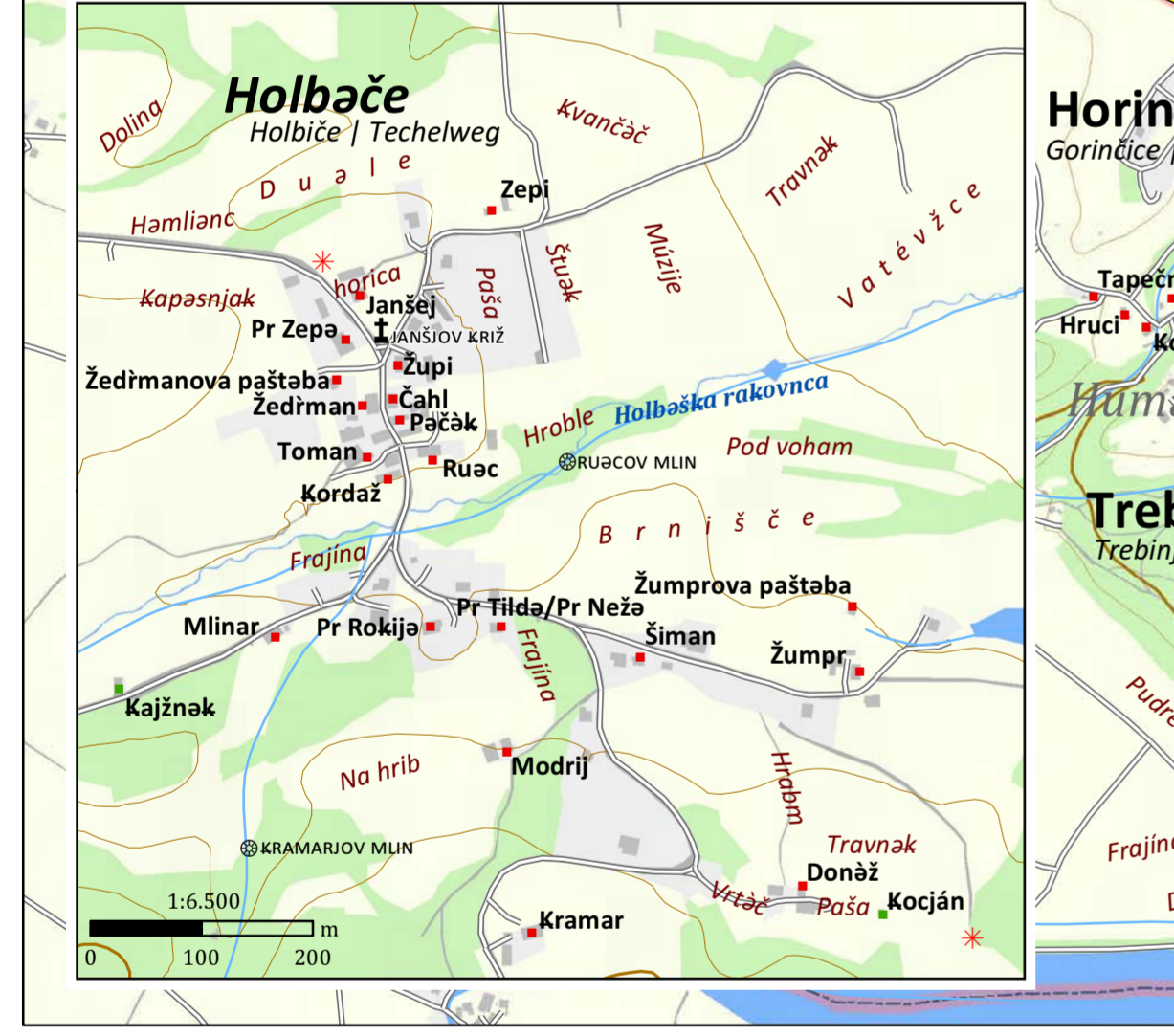
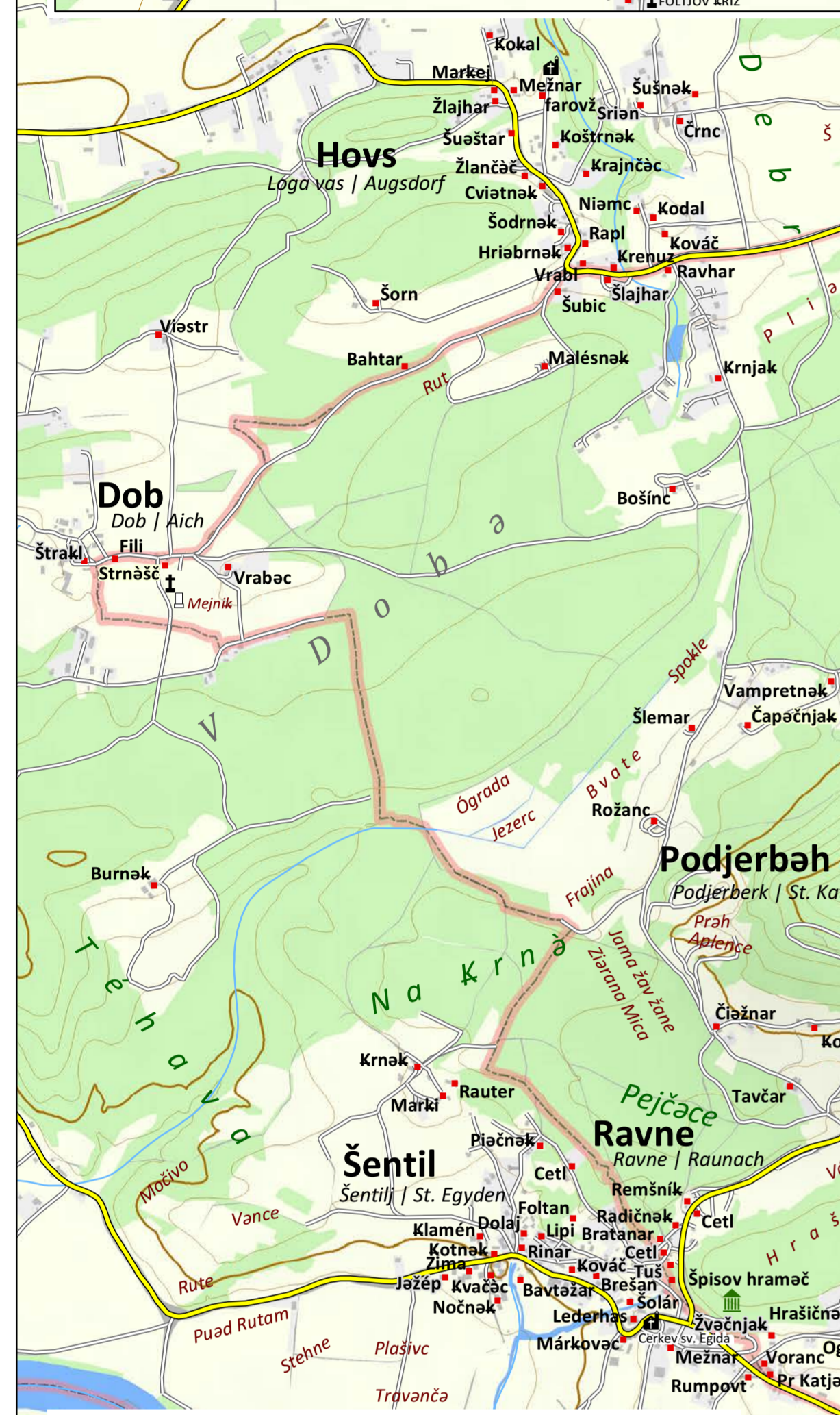

Tržna občina Škofičë

Marktgemeinde Schiefing

Ledinska, krajinska in hišna imeña
 Flur-, Gebiets- und Vulgonamen

Legenda | Legende

- Holbače** vas | Dorf
- Bvatnak** hiša | Haus
- Kajžnak** podrita hiša
verfallenes Haus
- Brnišče** ledinsko ime
Flurname
- Mirišče** krajinsko ime
Gebietsname
- Tuarije** gorsko območje
Gebirge
- Kuran** gorsko
podobmočje
kleineres Gebirge
- Jerbah** vrh | Gipfel
- Pisnakov biart** ribnik | Teich
- MLIN** mlin, žaga
Mühle, Säge
- PR KRIZO** križ | Kreuz
- izkopane** Ausgrabungen
- razgledna točka** Aussichtspunkt
- mejnik** Grenzstein
- terična jama** Brechgrube
- cerkev** | Kirche
- obšinska meja** Gemeindegrenze

Kako beremo narečna imena?

Ledinska in krajinska imena v slovenskem narečju na Gurah, tudi v Škofičah, imajo naslednje značilnosti:

K – Konzontant *k* se spremeni v grlni zapornik *k*. Nastane globoko v grlu tako, da kratko pridržimo in nato hitro spustimo sapo, skoraj kot bi zastokali. Zveni kot trd vokalni nastavek: koza → *koža*.
a – Samoglasnik *e* in *i* se pogosto spreminjata v polglasnik *a*: bik → *bak*.

Wie lesen wir Dialektnamen?

Die slowenischen Flur- und Landschaftsnamen im Sattnitzgebiet (Gure), auch in Schiefing, haben einige Eigenheiten:

K, K – Der Mittlaut *k* verwandelt sich in den gutturalen Verschluss- oder Knacklaut *k*. Er entsteht tief in der Kehle, indem kurz die Luft angehalten und dann plötzlich ausgestoßen wird, fast als würde man ächzen. Es klingt wie ein harter vokalischer Ansatz am Wortanfang: Anna → *anna* = aus den Vokalen *e* und *i* entsteht häufig der Halblaut *a*: bik → *bak*.

Ausspracher der slowenischen Zeichen

ë wie deutsches sch in «klatschen»
 ž wie deutsches sch in «schade»
 ž wie französisches j in «journee»
 c wie deutsches z in «zeigen» (nie kl) =
 s wie deutsches ß in «groß»
 z stimmhaftes s, wie s in «Vase» (nie ts) =
 h wie deutsches ch in «Dache»
 v am Wortanfang, vor Vokalen: wie w in «wohnen», sonst wie u
 I wie französisches i in «journee»
 wokal und Konsonant meist wie u ausgesprochen.

Moreti z Jerberkom
Moreti mit Kathreinkogel

Hišna imena

Hišna imena so že od nekdaj pomembna za razpoznavanje hiš in ljudi na vasi, označujejo najmanjšo naseljeno enoto, to je posest ali bivanski prostor. Pomembna so bila zlasti v Časih, ko še ni bilo zemljiških knjig. Ime se je držalo hiše in posestva, čeprav so se lastniki menjavali.

Hišna imena so bila tudi osnova priimkov, imen naselij in vasi, zato so dragocen del kulturne dediščine, zgodovine kraja in naroda.

Hišna in ledinska imena imajo različne korenine in izvore: krstna imena, poklicna imena, način poselitve, naravna lega.

Hausnamen

Seit jeher schon sind Hausnamen wichtig für die Zuordnung von Höfen und der Dorfbevölkerung. Hausnamen definieren die kleinste Siedlungseinheit, das ist der Hof oder der Wohnplatz. Besonders bedeutend waren sie in Zeiten, als es noch keine Grundbücher gab. Die Namen halfen einem Haus und Besitz, wengleich die Besitzer wechselten.

Aus den Hausnamen gingen Familiennamen und auch Siedlungsnamen hervor, deshalb sind sie ein wertvoller Teil des Kulturerbes und der Geschichte des Ortes und seiner Bevölkerung.

Hausnamen haben verschiedene Wurzeln und Ursprünge: Taufnamen, Berufsnamen, Siedlungsformen, natürliche Umgebung.

Hišna imena in njihova razlaga

Hausnamen und ihre Deutung
 Viri | Quellen: Feinig, Anton und Tatjana: Familiennamen in Kärnten. Doplnil(a) | Ergänzungen: Silvo Tortkar.

Bvatnak = Blatnik < blato – Moos
Bajdl < sl. nar. bajdel – Waschschüssel; < ali/oder Willibald
Bajšač < Weitschitz < iz nem. – aus weiß + itz
Balas < rom. friul./rom. friul. Wallas, oblika klavida – Hammerart
Bradac < brada – Bart (1399*)
Čahl < Kegel (uneheliches Kind – nezakonski otrok), Kogel (1399*)
Čebz < Čeber < sl. nar. keber < st. rom. isposkonje – ähnd. Lehnwort Čevan, Käfer
Čezar < Česati – kämmen
Dovjak < divjak – der Wilde
Fararn < Fern < rom. furl./rom. friul. ferm = močan, trden – stark, fest
Hofnjak, Hofovc < Hofbesitzer – posesstnik

Hribnak = Hribernik < hrib – Hügel
Kajžnak = Kajžnik < kajža – Keusche, Haus ohne Grund (1399*), Mirišče
Kamnik < kamen – Stein, Fels
Kopajnak = Kopajnik < kopati – izkrčiti novinov – graben (1399*, Gorizla)
Kovač < kovac – Schmieid
Kranjc < Krainer – Kranjec
Kulnik < hum, kolm – Holz, Hügel
Močivnak = Močilnik < močila < močiti – nassen; mokra, vlažna tla – nasser, feuchter Boden
Niamc = Nemeč – Deutscher
Obvak = Oblak < obel – rund, obla – Kugel; okroga vzpetina – kugelförmige Erhebung
Orac < orati – der Pflüger; ali/oder < Erasmus = Orasch
Ožhan = Ožgan < ožgan – abgebrannt
Ožl < osel – Esel
Potuačnak = Potočnik < potok – Bach
Požarnak = Požarnik < požar – Brand, s požarom iztreljeno mesto – Brandrodungsstelle

Ravš = Rausch, eingeäuscht, machender, lärmender, ungemütlicher Mensch; ein Prager – ropotac, bahac
Rutar = rut < Gereuth, Rauth, Rodung – krčevina, laz
Sima < zima – Winter (= im Winter geborene) (1399*, Roda)
Strhančnak < strganec – der Zerrisse; raztrgan, razrit teren, divji potok – zerklüftetes Gelände, reißen der Wildbach
Straj < strojar – Gerber
Strnašč < strnišče – Stoppelbart, Stoppelfeld
Sušic, Suhar, Sušnjak < suh – trocken, dürr; sl. nar. Suša – Dürrenbach, Wildbach (1399*, Suha)
Tavčar < mhd. Teutscher = Deutscher, der deutsche Siedler – Nemeč
Tratnak = Tratnik < trata – Wiese, Brachfeld, Weide, Tratte
Trčj < Trčje stršat, čokot človek – gedrungener, untersetzter, ungeschickter Mensch (1788*)
Zmržlak = Zmržlak < zmrazil – frostig
Žedtran < Schludermann < mhd. sluder – die Schleuder – grača, frača
Žužu < žužen, žužek – Kienruss

Hišna imena iz osebnih imen Hausnamen aus Personennamen
 (Vir | Quelle: Feinig, Anton und Tatjana, Familiennamen in Kärnten)

Andrej, Anderle, Andres < sv. Andrej – hl. Andreas
Bošt < sv. Boštjan – hl. Sebastian
Cenci, Cenci < Lenci = sv. Lovrenc – hl. Lorenz
Černc = Černic < starosloven. os. ime *Črn – črn – schwarz
Čudnak = Čudnik < starosloven. os. ime *Čuden, *Čudomir, *Čudovan < čuditi se, čuden – eigenartig, grillenhaft, widerwärtig; čudež – Wunder
Daniž < Dionizij, Donesch
Habernak < Gabernig < sv. Gabriel – hl. Gabriel
Hajnjž, Hajžak < sv. Janez – hl. Johann
Hašpar < sv. Gašpar – hl. Kasper
Jaki, Jakale, Jak, Kap < sv. Jakob – hl. Jakob
Janašč < sv. Janez – hl. Johannes (1399*)
Janšij < Janšej < Janša < sv. Janez – hl. Johannes (1653 bil lastnik Andreasjanschej)
Jok < sv. Jakob – hl. Jakob
Klamianc < sv. Klemen – hl. Klemen
Kočan < sv. Kancijan – hl. Kanzian
Kolman < sv. Koloman – hl. Coloman (bis 1663 war der hl. Coloman österr. Landespatron)
Koradž < sv. Konrad – hl. Konrad (auch Cord, Cordes)
Koršč < sv. Kristof – hl. Christoph
Lavrič, Lenc < sv. Lovrenc – hl. Lorenz
Lipej < sv. Filip – hl. Philipp
Mavc = starosloven. os. ime Malec, ljubkavalna oblika od *Maligoj – ipd.
Mašeli < Mišelij < Michelin < sv. Mihael – hl. Michael
Mašivec < rus. Miša < sv. Mihael – hl. Michael
Mihal < Mihāl < sv. Mihael – hl. Michael
Mikl < sv. Miklavž – hl. Nikolaus
Miškulnik < sv. Mihael – hl. Michael
Madrej = starosloven. os. ime Madrej
Ohačac < Ahačič < sv. Ahac – hl. Akazius
Ožl < sv. Ožbolt – hl. Oswald
Pavč < sv. Pavel – hl. Paul (1399*)
Petr < sv. Peter – hl. Peter
Pačak < Piček < Pitschek < Pittsching (1690) < sv. Peter – hl. Peter
Priamak, Priži < sv. Primož – hl. Primus
Ruaprat < sv. Rupert – hl. Rupert
Šiman < sv. Simon – hl. Simon

Ožhan in Gorizla
Beim Ožhan in Goritschach

Štini < Štinej < sv. Avgušt – hl. Augustin
Toman, Tomaž, Tomažej < sv. Tomaž – hl. Thomas
Vanšov < Vanč, sv. Janez, hl. Johannes
Voranc < sv. Lovrenc – hl. Lorenz

Hišna imena v Škofičah: Poskus razlage Hausnamen in Schiefing: Versuch einer Deutung
 (Razlage | Deutungen: Magda Errenst)

Bavh < bavh | belkast volk – weibler Ochse
Bukš < bukev – Buche
Bižar < bister < lat. Pistor = Bäcker
Čiažnar < Kirschner – krznar
Hojovc < hoja – Edeltanne
Hvač < hlače – Hose
Kap < kap – Traufe, Schlaganfall (Khäp 1399*)
Kajžac < kajža – Keusche, Haus ohne Grund
Količ Khollisch < količ – Pflock (1399*), Mirišče

* = prva omenba ali historični zapis – erste Erwähnung oder historische Aufzeichnung

